

schappelijke betrokkenheid. Ariane Mnouchkine heeft een blijmakend diep vertrouwen in de noodzaak en de zeggingskracht van het theater. Haar Shakespeares gingen over de moedeloos makende terreur van bloedige burgeroorlogen (en over het slagveld van de liefde). Haar Grieken handelden over de nachtmerrie van de bloedwraak (en de wankele zoektocht naar democratie). Haar encenering van Molières *Tartuffe* etste in 1995 een paar flinke krassen in de ethiek van het moslimfundamentalisme. De groep pakte middels *La Ville Parjure* ('de stad die woordbreuk pleegt') – wat in feite het door Hélène Cixous nieuw geschreven vijfde deel is van *Les Atrides* – ook het Franse 'bloedschandaal' aan (hemofilie-patiënten die wegens een falende overheid werden besmet met HIV-geïnfecteerd bloed). Hiermee creëerde het Théâtre du Soleil een schrikwekkende tragedie over

'achterkamertjesdemocratie' die het Frankrijk van Mitterrand deed huiveren. Mnouchkine is bescheiden over haar ambities: 'Theater is de kunst van de noodzaak, van de tegenwoordige tijd. Maar theater functioneert noch in dringende kwesties, noch in de actualiteit. De werking van het theater, de invloed ervan, dat alles is pas op langere termijn voelbaar. Maar misschien zijn er drie of vier mensen, die aan het eind van een theateravond iets minder barbaars zijn geworden. Die vragen stellen, meevoelender of alerter worden. Al is het maar voor heel even. Theater holt de barbarij een beetje uit.'

In de marge van het boek speelt een theatrale droom die Mnouchkine al ruim twintig jaar koestert, maar waarvan ze de uitvoering steeds weer uitstelt. Al aan het eind van de jaren zeventig, kort nadat ze Klaus Manns 'meelopersroman' *Mephisto* voor het toneel had be-

werkt, ontloek het idee om een voorstelling te maken over een pijnlijk onderwerp: het verdeelde Frankrijk ten tijde van de tweede wereldoorlog, het door de Duitsers bezette noordelijke deel versus het door de Franse collaborateurs Pétain en Laval geleide zuidelijke deel van het land, het zogenaamde 'Vichy-Frankrijk'. Een voorstelling over dodelijke tumoren in de collectieve hersenen van een beschadigde natie, over open wonden, verraad, martelingen, Franse meelopers die meedogenlozer waren dan de nazi's, beulen en geëxecuteerde verzetshelden. Werktitel: *La Résistance*. De voorstelling is er nog altijd niet. Maar ze zal er zeker komen. Ariane Mnouchkine over het project in dit boek: 'Ik ben volledig geblokkeerd. Ik vraag me nog steeds af welke theatterruimte voor *La Résistance* de juiste is. Het verzet gaat over mensen in de schaduw, het typische aan verzet is dat het

zich in het donker afspeelt. Het theater, óns theater, is de kunst van het licht, het aan-het-licht-brengen. En op dit moment lukt het me niet om uit te vinden hoe ik de wereld van de schaduwen aan het licht moet brengen.' Ik denk dat ze Shakespeare nog één keer nodig heeft. *King Lear* vermoedelijk, hét ultieme drama van de grote slagshaduwen. Daarna zal ze de voorstelling maken waar ze, via Shakespeare, Aeschylus, Euripides, Molière, Pol Pot en Ghandi, twintig jaar intensief naar heeft gezocht. Over de schaduwen van een pijnlijke oorlog. In hún heldere licht: de stralende zon van het Théâtre du Soleil.

Loek Zonneveld

Josette Féral (redactie), *Ariane Mnouchkine & das Théâtre du Soleil*, 206 pagina's, rijk geïllustreerd, Alexander Verlag Berlin, 24,90 euro.

Greenlight presents Greenlight
tijdens BASTA in KVS/de bottelarij van 31 mei tot 14 juni
02/412.70.70 www.kvs.be